

Melding fra Fiskeridirektørens statistiske kontor.

Stortrålernes fangst i 1953 og 1954

Av Sekretær SVERRE MOLLESTAD

Trålfisket er regulert ved lov av 20. april 1951 om fiske med trål. Med hjemmel i loven kan de som har tillatelse til å drive trålfiske pålegges å gi fangstopp-gaver, regnskapsopp-gaver og eventuelt andre opplysninger om driften. Det heter om dette i loven (§ 3, annet ledd):

«Vedkommende departement kan pålegge dem som får tillatelse til å drive fiske med trål å gi oppgaver over fangstkvantum, fangstområde, fangstens verdi, hvor og til hvilken anvendelse fangsten er levert og regnskap for fartøyets drift. Vedkommende departement kan gi nærmere forskrifter om oppgaveplikten.»

I henhold til dette er trålere over 300 brutto tonn — de såkalte «stortrålere» — pålagt å gi fangstopp-gaver for hver tråltur og årsregnskap på særskilte skjemaer. For trålfisket ved Vest-Grønland innhentes det dessuten særskilte oppgaver.

Det har imidlertid vist seg vanskelig å få inn oppgavene i rett tid og dette medfører at statistikken for trålfisket blir sterkt forsinket. Oppgavene er dessuten ofte mangelfullt utfyllt.

I det følgende skal en gi en oversikt over fangstresultatet for stortrålerne i 1953 og 1954 på grunnlag av fangstopp-gavene, mens driftsresultatene blir gitt i en særskilt utredning.

I 1953 var det 18 og i 1954 20 fartøyer på over 300 brutto tonn som hadde tillatelse til å drive trålfiske. Alle nyttet imidlertid ikke tillatelsen. I 1953 var det således 15 og i 1954 16 stortrålere som drev trålfiske.

Den samlede tonnasje av de som drev fiske var i 1953 7.092 og i 1954 7.569 brutto tonn. Gjennomsnittsstørrelsen var begge år 473 brutto tonn. Tab. 1 viser farkostene fordelt på størrelsesgrupper.

Tab. 1. Stortrålerne fordelt på størrelsesgrupper.

Størrelsesgrupper	1953	1954
300—399 br. tonn	5	5
400—499 »	5	6
500—599 »	1	1
600—699 »	4	4
I alt	15	16

På disse fartøyene deltok det i 1953 423 og i 1954 448 mann. Dette gir for begge år et gjennomsnitt på 28 mann pr. fartøy. Mannskapets størrelse varierer imidlertid en god del fra båt til båt blant annet etter størrelsen og også litt fra den ene turen til den andre.

Driftstiden er for 1953 beregnet til gjennomsnittlig 34,3 uker og i 1954 til 36,6 uker. Gjennomsnittet blir imidlertid trukket ned ved at enkelte fartøyer ikke har full årdrift. Spredningen av driftstiden fremgår av tab. 2. Driftstiden er her beregnet på den måten at kortere opphold ved land

er regnet som driftstid, mens lengere opphold, det vil si når en har antatt at mannskapet ikke ble stående ombord, ikke er regnet med.

Tab. 2. Stortrålerne fordelt etter driftstiden.

Driftstid	1953	1954
4—7,9 uker	1	—
8—11,9 »	—	—
12—15,9 »	—	—
16—19,9 »	—	—
20—23,9 »	1	1
24—27,9 »	1	—
28—31,9 »	—	2
32—35,9 »	1	2
36—39,9 »	8	7
40—43,9 »	3	4

I 1953 foretok 13 fartøyer 49 saltfiskturer og i 1954 samme antall fartøyer 46 saltfiskturer. De fleste leverte ved siden av saltfiskten også en del fersk fisk, således en vesentlig del av seien og hysen og all ueren. Utenom dette var det i 1953 2 og i 1954 3 fartøyer som leverte hele fangsten fersk i land.

Fangsten ble i 1953 7.810 tonn saltfisk og 4.040 tonn ferskfisk. Omregnet til råfiskvekt var fangsten i alt på 21.164 tonn. I dette tallet er også medregnet biprodukter, fiskemel og annet omregnet til fersk vekt. I 1954 ble fangsten 8.553 tonn saltfisk og 9.073 tonn ferskfisk. Ferskfiskkvantumet er således mer enn fordoblet i forhold til foregående år, men også saltfiskkvantumet har økt noe. Omregnet til råfiskvekt var fangsten på i alt 27.312 tonn. Dette svarer til en økning på 29,0 % i forhold til foregående år. Av fangstmengden omregnet til råfiskvekt, utgjorde i 1953 torsk 66,5 %, sei 7,1 %, hyse 1,5 %, uer 7,4 %, annet og uspesifisert 1,7 % og biprodukter, medregnet det som er gått til oppmaling, guano og annet, 15,8 %. Tilsvarende tall for 1954 var; torsk 67,4, sei 5,9, hyse 3,0, uer 10,0, annet og uspesifisert 3,4 og biprodukter 10,3 %.

Tab. 3. Stortrålerne fordelt etter brutto fangstverdi.

Brutto fangstverdi 1.000 kr	1953	1954
Under 200	1	—
200— 399	1	—
400— 599	1	1
600— 799	2	—
800— 999	5	5
1.000—1.199	4	5
1.200—1.399	1	4
1.400 og mer	—	1

Tab. 4. Stortrålernes fangster i 1953 og 1954, fordelt på de fylker hvor fangsten er brakt i land.

Mengde i tonn. — Verdi i 1.000 kr.

Fiskesort	Hordaland		Bergen		Sog og Fjordane		Møre og Romsdal		Nordland		Troms		Finnmark		I alt	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
<i>1953:</i>																
Saltet torsk	200	221	269	275	—	—	5.718	6.811	624	700	308	370	300	357	7.419	8.734
» sei	—	—	—	—	—	—	293	289	30	28	6	6	6	7	335	330
» hyse	—	—	1	1	—	—	47	44	1	1	2	—	3	3	54	49
» an. og uspes.	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	2	3
Saltfisk i alt	200	221	270	276	—	—	6.060	7.146	655	730	316	376	309	367	7.810	9.116
Fersk torsk	—	—	—	—	—	—	54	33	22	14	223	136	673	340	972	523
» sei	—	—	145	129	48	43	221	136	81	39	390	186	36	16	921	549
» hyse	—	—	—	—	—	—	13	6	5	3	101	59	104	42	223	110
» uer	—	—	—	—	—	—	119	50	308	127	741	304	392	161	1.560	642
» an. og uspes.	—	—	—	—	—	—	3	5	16	8	25	21	320	177	364	211
Ferskfisk i alt	—	—	145	129	48	43	410	230	432	191	1.480	706	1.525	736	4.040	2.035
Lever	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	7	11	7
Tran	6	8	28	52	—	—	456	646	27	40	43	56	21	28	581	830
Fiskemel	—	—	—	—	—	—	374	221	—	—	—	—	18	11	392	232
Fiskolje	—	—	—	—	—	—	16	15	—	—	—	—	—	—	16	15
Guano	—	—	—	—	—	—	4	1	42	4	19	2	93	12	158	19
Annet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	66	10	72	13
Verdi av biprod.	—	8	—	52	—	—	—	883	—	44	—	61	—	68	—	1.116
I alt 1953 ¹	383	229	670	457	48	43	13.907	8.259	1.659	965	2.142	1.143	2.355	1.171	21.164	12.267
<i>1954:</i>																
Saltet torsk	—	—	368	552	—	—	6.395	8.485	350	371	401	530	106	136	7.620	10.074
» sei	—	—	331	332	—	—	176	134	2	1	—	—	—	—	509	467
» hyse	—	—	—	—	—	—	28	22	—	—	—	—	—	—	28	22
» an. og uspes.	—	—	—	—	—	—	396	237	—	—	—	—	—	—	396	237
Saltfisk i alt	—	—	699	884	—	—	6.995	8.878	352	372	401	530	106	136	8.553	10.800
Fersk torsk	—	—	—	—	—	—	276	353	61	45	357	253	3.884	2.493	4.578	3.144
» sei	—	—	—	—	—	—	—	—	45	19	369	171	323	139	737	329
» hyse	—	—	—	—	—	—	—	—	32	19	285	176	441	222	758	417
» uer	—	—	—	—	—	—	—	—	241	101	742	415	1.757	738	2.740	1.254
» an. og uspes.	—	—	—	—	—	—	78	48	28	7	34	24	120	56	260	135
Ferskfisk i alt	—	—	—	—	—	—	354	401	407	191	1.787	1.039	6.525	3.648	9.073	5.279
Lever	—	—	14	7	—	—	10	7	—	—	6	3	26	12	56	29
Tran	—	—	29	52	—	—	447	638	36	47	55	77	62	82	629	895
Fiskemel	—	—	—	—	—	—	266	146	—	—	—	—	—	—	266	146
Fiskolje	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—	5	5
Guano	—	—	—	—	—	—	—	—	30	2	—	—	101	10	131	12
Annet	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	7	4	—	30	9	35
Verdi av biprod.	—	—	—	59	—	—	—	797	—	49	—	—	84	—	134	—
I alt 1954 ¹	—	—	1.347	943	—	—	15.267	10.076	1.121	612	2.609	1.653	6.968	3.918	27.312	17.202

¹ Mengdetallene er omregnet til råfiskvekt. Omregningen er foretatt på følgende måte: Saltfiskvekten er økt med 94 % for fisk fra Vest-Grønland og 72 % for den øvrige saltfisk, — til 100 kg. fiskemel er regnet å medgå 470 kg. fisk, — 1 tonn tran er satt lik 2,16 tonn lever, mens tallene for guano og annet er brukt uforandret.

Tabell 5. Stortrålernes fangster i 1953 og 1954 fordelt på de måneder fangstene er brakt i land¹.

Måned	Torsk tonn	Sei tonn	Hyse tonn	Uer tonn	Annet og uspes. tonn	Biprod. ² tonn	I alt	
							tonn	%
<i>1953:</i>								
Januar	—	—	—	—	—	—	—	—
Februar	254	38	—	7	—	103	402	1,9
Mars	571	704	81	43	3	183	1 585	7,5
April	1 012	72	63	66	15	490	1 718	8,1
Mai	2 156	117	123	333	287	210	3 226	15,2
Juni	2 790	32	2	8	1	672	3 505	16,6
Juli	2 613	17	2	1	13	264	2 910	13,8
August	1 478	10	—	82	—	153	1 723	8,1
September	1 851	34	15	186	13	683	2 782	13,1
Oktober	12	18	3	33	—	—	66	0,3
November	1 119	58	2	101	2	295	1 577	7,5
Desember	230	397	25	700	33	285	1 670	7,9
I alt	14 086	1 497	316	1 560	367	3 338	21 164	100,0
<i>1954</i>								
Januar	25	5	2	56	—	—	88	0,3
Februar	70	4	8	100	—	2	184	0,7
Mars	1 074	811	295	183	685	435	3 483	12,8
April	1 197	245	140	867	88	421	2 958	10,8
Mai	282	63	25	506	5	18	899	3,3
Juni	2 042	78	1	99	11	180	2 411	8,8
Juli	6 021	85	130	163	118	476	6 993	25,6
August	152	14	1	58	1	—	226	0,8
September	2 600	9	2	122	—	311	3 044	11,1
Oktober	793	158	19	255	10	311	1 546	5,7
November	2 265	47	62	82	4	192	2 652	9,7
Desember	1 886	94	122	249	18	459	2 828	10,4
I alt	18 407	1 613	807	2 740	940	2 805	27 312	100,0

¹ Tallene er omregnet til råfiskvekt, se note til tabell 4.

² Herunder er medregnet lever, tran, fiskemel, guano og annet, omregnet til råfiskvekt.

Tabell 6. Stortrålernes fangster i 1953 og 1954 fordelt på fangstområder.¹

Område	Torsk tonn	Sei tonn	Hyse tonn	Uer tonn	Annet og uspes. tonn	Biprod ² tonn	I alt	
							tonn	%
<i>1953:</i>								
Kysten vest for Nordkapp	1 927	551	98	915	99	712	4 302	20,3
Kysten øst for Nordkapp	3 966	309	182	599	32	1 274	6 362	30,1
Barentshavet	2 076	7	—	—	9	475	2 567	12,1
Bjørnøya og Svalbard	2 487	20	16	26	—	442	2 991	14,1
Vest-Grønland	3 116	—	—	—	1	346	3 463	16,4
Bankene utenfor Møre	—	593	—	—	—	39	632	3,0
Uoppgitt	514	17	20	20	226	50	847	4,0
I alt	14 086	1 497	316	1 560	367	3 338	21 164	100,0
<i>1954:</i>								
Kysten vest for Nordkapp	1 619	575	357	1 156	103	496	4 306	15,8
Kysten øst for Nordkapp	4 632	273	289	985	18	349	6 546	24,0
Barentshavet	3 775	128	154	557	124	440	5 178	19,0
Bjørnøya og Svalbard	2 005	68	7	42	6	505	2 633	9,6
Vest-Grønland	6 376	—	—	—	1	864	7 241	26,5
Bankene utenfor Møre	—	569	—	—	688	151	1 408	5,1
I alt	18 407	1 613	807	2 740	940	2 805	27 312	100,0

¹ Tallene er omregnet til råfiskvekt, se note til tabell 4.

² Herunder er medregnet lever, tran, fiskemel, guano og annet, omregnet til råfiskvekt.

Verdien av fangsten gikk opp fra 12.267.000 kroner i 1953 til 17.202.000 kroner i 1954. Av verdien utgjorde i 1953 torsk 75,5 %, sei 7,2 %, hyse 1,3 %, uer 5,2 %, annet og uspesifisert 1,7 % og biprodukter 9,1 %. Tilsvarende tall for 1954 var; torsk 76,8 %, sei 4,6 %, hyse 2,6 %, uer 7,3 %, annet og uspesifisert 2,2 % og biprodukter 6,5 %. Gjennomsnittlig brutto fangstinntekt for stortrålerne var 818 tusen kroner i 1953 og 1.075 tusen kroner i 1954. Gjennomsnittet for de som har full årsdrift, ligger imidlertid betydelig høyere enn dette. Beregnet pr. driftsuke var brutto fangstinntekt i 1953 gjennomsnittlig omlag 24 tusen og i 1954 omlag 29 tusen kroner. Spredningen av brutto fangstverdi er gitt i tab. 3.

Tab. 4 viser hvor fangstene ble bragt i land i 1953 og 1954. Som det fremgår av tabellen blir størstedelen av saltfisker levert i Møre og Romsdal og her er det Kristiansund som får det aller meste. Det samme er tilfellet med tran, fiskemel og fiskeolje. Ferskfiskeleveransene er noe mer spredd, men den største delen av det som leveres fersk, kommer inn til tilvirkningsanleggene i Finnmark og Troms. Det er også naturlig at det som bringes i land fersk, leveres på de stedene som ligger nærmest fangstfeltene.

Tabell 5 viser fangstene i de to år — omregnet til råfiskevekt — fordelt på de måneder fangstene er bragt i land. Skal en på grunnlag av dette forsøke å danne seg et inntrykk av når det meste fisket foregår, må en være oppmerksom på at en saltfisketur anslagsvis varer fra en til over tre måneder, mens de som leverer fangsten fersk i land sjelden er ute mer enn 8—10 dager og ofte bare 2—3 dager. Som det fremgår av tabellen er det bragt i land bare ubetydelige fangstmengder i januar og februar. Fisket begynner imidlertid gjerne i begynnelsen av januar, men det kommer først inn noen saltfiskefangster av betydning i mars og april. For å illustrere dette forholdet nærmere kan en ellers som eksempel peke på at over 25 % av fangstmengden i 1954 ble bragt i land i juli. Dette kom for en stor del av at det i begynnelsen av denne måned kom inn flere store fangster fra Vest-Grønland. Disse var fisket i mai og juni og i virkeligheten drives det heller lite fiske i juli. En lignende forskyvning må en regne med ellers også, om en vil forsøke å komme over fra ilandbringelsesmåned til fangstmåned. — Fordelingen på ilandbringelsesmåneder er tegnet opp grafisk i fig. 1.

Tabell 6 viser fangstene fordelt på større fangstområder. Inndelingen i områder er svært grov, men etter de oppgavene en får inn nå, er det dessverre ikke mulig å foreta mer spesifisert inndeling unntatt for Vest-Grønland som det utarbeides egen rapport for. Det er dessuten vanskelig å trekke noe skille mellom «kysten» og Barentshavet. For enkelthets skyld har en ført fangstene på det område som er oppgitt på skjemaet, og er det oppgitt flere områder, er hele fangsten regnet til det hvor størstedelen er tatt. Sannsynligvis er det kommet for lite av fangstene på Barentshavet. Fisket utenfor Møre omfatter antakelig nesten utelukkende seifiske i begynnelsen av året selv om en betydelig del for 1954 er ført under «annet og uspesifisert». Det fremgår ellers av tabellen at fisket ved Vest-Grønland i 1954 er mer enn fordoblet i forhold til 1953. I 1953 foretok 3 fartøyer 6 fangstturer til dette felt og i 1954 foretok 7 fartøyer 11 fangstturer. Når det gjelder den nærmere fordeling på områder av de forskjellige fiskesorter, viser en til tabellen.

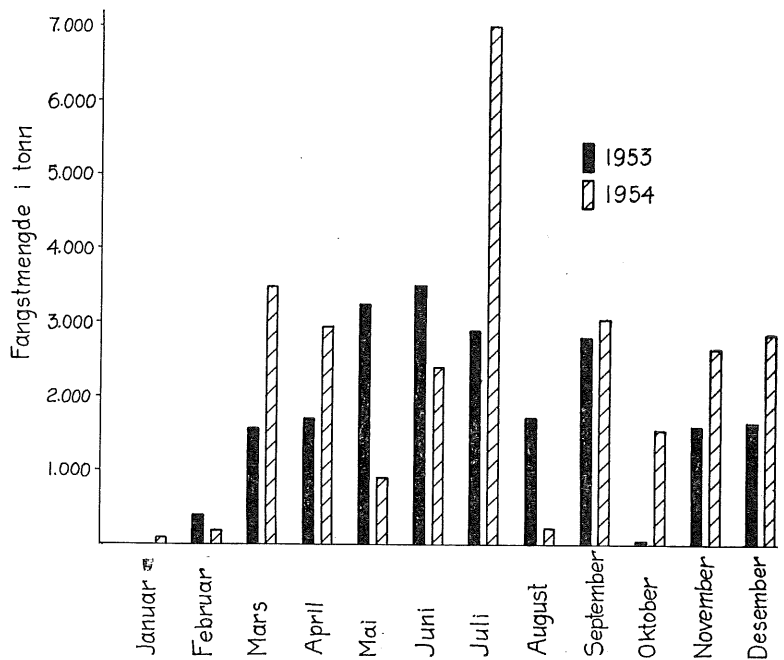

Fig. 1. Stortrålernes fangster i 1953 og 1954 fordelt på de måneder fangstene er bragt i land. Tallene er omregnet til råfiskevekt.

SUMMARY.

The trawl fishing is regulated by the Trawler Act of 1951. Pursuant to this Act and to the issued trawler licenses the shipowners have to give certain statistical information.

The statistics given in this survey are worked out on the basis of this information.

In 1953 and 1954 respectively 15 and 16 trawlers of more than 300 gross register tons were fishing, against respectively 18 and 20 vessels licensed in the two years.

Landings amounted to 7 810 tons salted fish and 4 040 tons of fresh fish in 1953. In 1954 the landings were 8 553 tons salted fish and 9 073 tons of fresh fish. Converted to fresh gutted weight without head + by-products, landings amounted to 21 164 tons in 1953 and 27 312 tons in 1954. The increase in landings from 1953 to 1954 were about 29 per cent. The value of landings increased from 12 267 000 kroner in 1953 to 17 202 000 kroner in 1954.

Landings from the trawling off West Greenland were more than doubled from 1953 to 1954.

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 17. september ble det i hollandske havner innbrakt 39 420 tnr. fiskepakket saltsild mot i tilsvarende uke i fjor 36 518 tnr. Siden fisket begynte i vår er det blitt innbrakt 284 102 tnr. matjessild, 82 093 tnr. fullsild, 63 362 tnr. rundsaltet sild og 17 734 tnr. tomsild — tils. 447 291 tnr. mot 406 476 tnr. i fjor samtidig.

Averter i Fiskets Gang!